

Ođđa guhkes áiggi plána 2012:s

Suodjalusministtar lea sádden suodjalushovdii rámmačállosa, mii ovdanbuktá ođđa guhkes áiggi plána suodjaluspolitihkalaš vuoruhemiid. – Ráđđehus áigu ovddidit plána Stuorradiggái gidđat 2012, Grete Faremo dadjá.

Árbevirolaš invašuvdnasuodjalus lea ođasmahttojuvvon vuđolaččat, ja šaddan ođđaáigásaš ángiruššansuodjalussan. Dat ii mearkkaš, ahte moderniseren lea loahpahuvvon, muhto ahte ovdánahttima sáhtá dás duohko dahkat divostemiiguin dađistaga, eaige ođastusaiguin, mat fátmastit olles vuogádaga. Danin ráđđehus mearridii 2008:s rievdadit vuogi, mainna plánejit guhkes áiggi strategiija.

– Mii čuovvulit dál dan, maid Stuorradiggi doarjui mearridettiinis dálá guhkes áiggi plána 2008:s. Ulbmil lea oažžut suorggi buorebut dávistit rievdadusaid ja ođđa dárbbuid, Faremo cealká.

Jotkkolaš guhkes áiggi plánen

Ovdal plánenproseassat ledje lámččojuvvon nu, ahte Stuorradiggái ovddidedje juohke njealját jagi guhkes áiggi plánaid, mat fátmastedje vuogádaga buot osiid. Dál lea álggahuvvon jotkkolaččat plánenproseassa. Ain galgá ovddidit guhkes áiggi plánaid Stuorradiggái, muhto dán modeallas sáhtá buorebut heivehit man dávjá ja man lámkai ovdanbuktimat dahkkojuvvojit, nu ahte dat gokčá rievdadandárbbu. Dál šaddá maid álkít ovddidit ovttaskas viiddis áššiid dahje divustit gosa guvlui leat mannamin, eatge dárbbas šat vuordit ođđa guhkes áiggi plána.

– Vaikko ođđa modealla addáge midjiide buoret heivehanmuni, de lea mávssolaš ahte suodjaluspolitihka meannudit vuđolaččat ja ollisvuohtan juohke stuorradiggeáigodagas. Maiddái ođđa modealla mielde ovddidit jeavddálaččat ollislaš guhkes áiggi plánaid Stuorradiggái, Faremo dadjala ja joatká:

– Ii leat dattetge buorre resurssaidhálddašeapmi, jos mii guhkes áiggi plánain bálkestít olles Suodjalusa struktuvrra áibmui. Suodjalussuorggi ovdánahttin berre boahtte áiggis čađahuvvot jotkkolaččabun, nu mo dálá guhkes áiggi plánas lea celkojuvvon, dadjá Faremo ja čilgesta dárkileappot manin:

– Vuosttažettiin máilbmi ja rámmaeavttut rivdet johtileappot go ovdal. Jotkkolaš guhkes áiggi plánemiin mii sáhttit de heivehit dili dađistaga go dárbbasuvvo. Dasto mii leat čađahan stuorra nuppástusa, mii álggahuvvui jagis 2000. Dál mii sáhttit čohkket návccaid daid oassesurggiide, maid ovdáneapmi gáibida nannosut ángiruššama dahje bargovugiid rievdadeami.

Suodjalushoavdda rolla ii rievdda

Suodjalushoavda ráhkada lagamus mánuid áigge fágamilitára ja sorjjasmeahtun ráđi ođđa guhkes áiggi plána várás. Suodjalushoavdda rolla suodjalusministara ovddimus fágamilitára ráđđeaddin ii rievdda.

– Mun lean bivdán suodjalushoavdda ovdanbuktit fágamilitára ráđis ovdal skábmamánu loahpa 2011. Rámmačálus stivre suodjalushoavdda barggu, man olis son ovdanbuktá relevánta ja dárkilis ráđi, nu ahte dat galgá leat buorrin bagadussan politihkalaš mearrádusaide, Faremo dadjá.

Lea menddo árrat dadjat maid ođđa guhkes áiggi plána konkrehtalaččat sisdoallá ja sisdoallu sorjá earret eará suodjalushoavdda ráđis. Seammás vuohtit gal dál jo dihto fáttáid, earret eará:

- Suodjaluspolitihka ja dan vuodu ollislaš ja ođasmahttojuvvon ovdanbuktin
- Ođđa dáistalangirdiide gullelaš váldoelemeanttaid ollislaš ovdanbuktin, omd. áigumušaid dássi ja girdiid lohku, sajušteapmi, háhkamiid ollislaš rámma ja ruhtadanplána
- Suodjalussuorggi oanehis ja guhkes áiggi ovdáneami váldolinnjaid ođasmahttin, ja dan olis struktuvrralaš ja ekonomiiija rámmat ja operatiiva áigumušat.

Ovttaidahtti proseassa

Guhkes áiggi plánema proseassas leat guovvamánu 2011 rájes guokte muttu:

- *Guorahallanmuttus (guovvamánu 2011 – skábmamánnui 2011)* ráhkadit kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvon mearrádusvuodu daid surggiide, maid áigot meannudit guhkes áiggi dokumeanttas. Mearrádusvuoddu sisdoallá Suodjalushoavdda ollislaš fágamilitára ráđi.

- *Mearridanmuttus (juovlamánus 2011 – geassemánnui 2012)* galgá ođđa guhkes áiggi dokumeanta ovddiduvvot Stuorradiggái ja meannuduvvot doppe

Dakkár oktavuodas lea áibbas vealtameahtun láchit ovttadahttojuvvon proseassaid, main politihkalaš ja fágamilitára mearrideaddjit barget lávgalagaid. Guhkes áiggi plána ráhkadeapmi galgá leat viiddis, ovttadahtti proseassa.

– Mun oainnán dehálažžan lagaš ovttasbarggu bargiid organisašuvnnaiguin. Buriid ja guhkes áigge čovdosiid eaktun leat gelbbolašvuhta ja beroštumit, maid dat ovddastit. Organisašuvnnaid searvan fágamilitára ráđi ráhkadeapmái lea mávssoleamos elemeanta, mainna sihkkarastit mieldeváikkuheami ja váikkuhanválddi. Dasa lassin mun suodjalusministtarin sávan buori gulahallama organisašuvnnaiguin, sihke barggu álgomuttuin, ja dan maŋŋá go suodjalushoavdda ráđđi lea ovdanbuktojuvvon, stáhtaráđđi dadjala ja joatká:

– Mun sávan maid almmolaš digaštallama fáttáid birra, maid mii áigut meannudit guhkes áiggi plánas. Dan láchai oazžut viidámus vejolaš vuodu ávžžuhusaide, maid mun geigen Stuorradiggái boahte jagi giđđat.

Dás sáhtát lohkat **rámmačállosa**.